

■ Hygiena

Další změna na ministerstvu. Nová hlavní hygienička má zlepšit komunikaci i trasování

Michaela Ryšavá

michaela.ryшава@economia.cz



Během první vlny pandemie koronaviru čelila Pavla Svrčinová kritice za nevládnutí situace na Karvinsku. Byl i tlak na její konec v čele moravskoslezské hygieny. Ve funkci se však udržela a nyní se stane hlavní hygieničkou. Plánuje zlepšit komunikaci s veřejností a zrychlit trasování nakažených, při kterém se podle ní ztrácí zbytečnými úkony cenné minuty. Obojí jsou věci, které dosavadní hlavní hygienička Jarmila Rázová vyčítal například premiér Andrej Babiš (ANO).

Ministr zdravotnictví Jan Blatný (za ANO) však neuváděl konkrétní důvody, proč Rázovou po necelém roce ve funkci odvolává. Na dotazy nereagovala ani hygienička. Podle informací HN z ministerstva zdravotnictví je však nahrazena kvůli nedostatečnému trasování, špatné komunikaci s veřejností a také nevládnutí manažerského řízení jednotlivých krajských hygien. „Pani Rázová manažersky selhala, protože nedokázala přimět krajské hygieny, aby rychle pracovaly v jednotném trasovacím systému. Každá krajská hygiena svou práci dělala po svém,“ říká zdroj HN z ministerstva.

To ostatně dosvědčuje i zadání, které předseda vlády Babiš zadal Svrčinové. „Chce, aby krajské hygienické stanice pracovaly jednotně, měla bych tedy standardizovat jejich práci. Také musíme zlepšit komunikaci navenek, protože mnozí lidé ani po roce nevědí, jak se chovat v karanténě,“ řekla HN Svrčinová. Ta chce zlepšit i vzájemnou spolupráci mezi stanicemi. Vytýká jim například nedostatečné sdílení informací. „Třeba zkušenosti o uzá-

věrách v obcích. Má to smysl? Jaký je dopad? Takové sdílení informací teď vůbec není,“ popisuje Svrčinová, jež plánuje spolupracovat i s odbornými společnostmi.

Premiér Babiš po nové hlavní hygieničce požaduje, aby vládě dodávala podklady a analýzy pro zamýšlená koronavirová opatření. Babišův kabinet je dlouhodobě kritizován právě za to, že vydaná opatření lidem nedostatečně vysvětluje a nedodává data, která by dokázala, že dané opatření má skutečně smysl.

Velký důraz plánuje klást Svrčinová na zlepšení systému trasování lidí, kteří se mohli nakazit koronavirem. Právě trasování pokládají odborníci i vláda za nejdůležitější nástroje pro boj s epidemií. V současnosti však hygienici nevládnou kontaktovat do klíčových 24 hodin přes pět tisíc covid pozitivních lidí ani zhruba devět tisíc těch, kteří s nakaženými byli v kontaktu.

Operátoři prodlužují hovory

Svrčinová proto počítá s úpravou systému trasování, aby se dalo dohledat 95 procent nakažených kontaktů do jednoho dne. „Sto procent nikdy nevládnete, protože mnohdy jsou cíleně zadané špatné telefony, nedovoláme se,“ říká.

Rychlejšímu trasování mají podle ní pomoci i nová pravidla pro dotazování. V Ostravě, kde dosud řídí hygienickou stanici, poslouchali zpětně telefonáty operátorů a našli hned několik momentů, které delku hovoru prodlužují. Třeba když si operátor nepřepíše do dotazníku ošetřující lékařku nakaženého nebo jeho rodné číslo.

„Než si třeba babička pro občanský průkaz zajde a nadiktuje rodné číslo, trvá to dlouhé minuty. Přitom v odběrovém listu, který má tazatel před sebou, to je uvedené. Musíme tedy provést náslechy a znovu proškolit lidi,“ říká Svrčinová a kritizuje, že se záznamy hovorů ministerstvo již dříve nepracovalo. Stejně tak je podle ní třeba upravit systém, protože hygienici musí některá data dvakrát vypisovat, místo aby se automaticky vyplnila.

Dosavadní hlavní hygienička Rázová už v dřívějším rozhovoru s HN odmítla, že by trasování nefungovalo. „Případy s podezřením na britskou mutaci se trasují přednostně. Pozitivně testovaným s podezřením na britskou mutaci voláme v 80 procentech případů do 24 hodin,“ uved-

la. Do jednoho dne se podle ní hygienici ozývají i 94 procentům lidí, kteří byli vyhodnoceni jako rizikový kontakt. Problém vidí v tom, že lidé nenabírají všechny kontakty.

Na chyby Rázové upozornil už dříve dnes již bývalý ministr zdravotnictví Adam Vojtěch (ANO). Vyčítal jí, že nezajistila dostatečné množství operátorů pro trasování. Ještě v září loňského roku jich bylo něco málo přes 500, přitom podle nařízení ministerstva jich mělo být přes dva tisíce. Hygieny také odmítaly zapojení externích call center. Naopak prosazovaly, že hovory může vést jen epidemiolog. A Rázová změnu dlouho nedokázala prosadit.

Kritice čelila i Svrčinová, a to za špatnou komunikaci s veřejností, když plošná opatření v Moravsko-

slezském kraji začala platit z minuty na minutu. Nevládnutou situací kolem nákazy horníků na Karvinsku kritizoval i premiér Babiš, jenž teď o hygieničce řekl, že ji považuje v oboru za jednu z nejlepších.

Hygienička čelí kritice za špatnou komunikaci i nyní. Na Facebooku sdílela vtip, který romská organizace Romea označila za rasistický. Svrčinová odmítla, že by ho sdílela sama, a následně si zrušila celý účet. „Jsem hlavně překvapená, že někomu stojí za to, pátrat mi ve Facebooku, který je určen hlavně mně a mým přátelům,“ sdělila HN hygienička, která šest let pracovala pro Evropskou komisi na Generálním ředitelství pro zdraví a bezpečnosti potravin. A nyní přednáší na Ústavu epidemiologie a ochrany veřejného zdraví.



Pavla Svrčinová je už třetí ženou, která bude za poslední rok vykonávat funkci hlavní hygieničky. Na postu vystřídá Jarmilu Rázovou, které premiér vytýká špatné trasování lidí. Foto: Profimedia

■ Testy na covid

Testovat začne i stát. Použije sady nakoupené pro školy

Jakub Mikel

jakub.mikel@economia.cz



Když to jde ve firmách, půjde to i na úřadech, rozhodla vláda. Stát začne své lidi na koronavirus testovat už od středy, týden poté, co stejnou povinnost nařídil soukromým podnikům. „Ve firmách se to osvědčuje. Postupně chceme otestovat všechny zaměstnance v Česku, další jsou tedy na řadě zaměstnanci veřejné sféry,“ uvedl vicepremiér Karel Havlíček (za ANO). Právě pracoviště jsou podle zdravotníků místem, kde se nákaza i přes přísná opatření může snadno šířit.

„Od středy musí úřady zajistit pro své zaměstnance antigenní testy. Od 17. března už nebude možné mít na pracovišti ve veřejné sféře neotestovaného zaměstnance,“ popsal povinnost Havlíček.

Úřady na tom budou stejně jako soukromé podniky. Zaměstnanec musí testovat v případě, že má více než 50 lidí. Pro všechny ostatní je testování dobrovolné.

Nařízení se vztahuje na ministerstva, obecní, městské a krajské úřady, dále na soudy, armádu a policii, Českou správu sociálního zabezpečení nebo na Kancelář prezidenta republiky. Platí i pro organizace, které stát zřizuje, nikoliv však pro státní podniky.

Testováním úředníků a státních zaměstnanců chce vláda srovnat podmínky mezi soukromou a veřejnou sférou. „Není možné některé zaměstnance netestovat,“ uvedl už dříve další vicepremiér Jan Hamáček (ČSSD). Upozornil, že i ve státní správě pracuje při pandemii řada lidí z domova. To ale neplatí třeba pro Českou správu sociálního zabezpečení. HN už dříve popsaly, že její lidé musí být v práci nejen kvůli obsluze

klientů, ale i proto, že na dálku není přístup do jejich sítí bezpečný.

Oproti firmám, které upozornují na problém zajistit samotestovací sady pro své zaměstnance kvůli dlouhým čekacím lhůtám, bude mít stát výhodu. Na začátku využije zhruba 1,3 milionu z celkových 3,6 milionu testovacích sad, které ministerstvo vnitřně původně nakoupilo pro školy od firmy Tardigrad International Consulting.

~
Stát začne své lidi na koronavirus testovat od středy, týden poté, co to nařídil soukromým podnikům.

Kvůli výběru právě této společnosti se na úřad snesla kritika, mimo jiné od předsedy vlády Andreje Babiše (ANO). V orgánech firmy, která testy dodala, dříve figurovaly osoby podezřelé z praní špinavých peněz. Pochybnosti panují i nad kvalitou samotných testů. Ministerstvo vnitřně se hájí tím, že testy používá i Rakousko a že splňují požadované normy.

Další nákupy bude pro úřady podle Havlíčka centrálně zařizovat Správa státních hmotných rezerv. Zda pro ni budou platit stejná pravidla jako pro firmy, tedy že mohou poptávat testy pouze od firem, které dostaly výjimku od ministerstva zdravotnictví, zatím není jasné.

Havlíček uvedl, že to vláda neřešila. „Zatím není nutné nic kupovat. Máme dostatek zásob na ministerstvu vnitřně, včetně toho, co ještě dorazí,“ sdělil HN. Po pátečním jednání vlády také uvedl, že dostatek samo-

testů bude i pro firmy. Upozornil, že na seznamu ministerstva zdravotnictví přibývá firem s povolením testy dodávat. Koncem týdne bylo takových společností zhruba osm desítek. Většina z nich nabízí čínské výrobky, českých testů je naopak minimum.

Místopředsedkyně představenstva Asociace malých a středních podniků Pavla Břečková tvrdí, že nabídka je pořád ještě malá. „Firm, které sehnaly testy a začaly s testováním, dnes není podle mých informací mnoho,“ prohlásila. Dosavadní zkušenosti jsou podle ní takové, že podniky marně zkoušejí obvolávat firmy ze seznamu, řada z nich ale vůbec nereaguje. „U nás ve firmě jsme e-mailem hned oslovili dvě společnosti. Zpátky se ozvala jedna z tím, že testy může dodat na konci března,“ popsala Břečková, jak těžko se testy shánějí.

S příspěvím **Martina Ťopka**